

Тема 5. Транснаціональні корпорації та банки як провідні сили глобальних економічних трансформацій

→ **Мета:** дослідження сутності та характеристик глобальних корпорацій (транснаціональний, багатонаціональних, міжнародних тощо); аналіз етапів їхнього становлення у світі. Систематизація знань щодо галузевої приналежності глобальних корпорацій.

Методичні вказівки до виконання практичних завдань

При опрацюванні даної теми доцільно звернути увагу на вивчення сутності феномену «транснаціональних, глобальних корпорацій», виділити їх основні характеристики та відмінні риси від національних підприємств, держав. Потрібно зосередитися також на дослідженні основних етапів їхнього розвитку та поширення.

Потрібно акцентувати увагу на аналізі галузевої структури діяльності глобальних корпорацій, їхнього рейтингування за різними критеріями та підходами.

План

1. Транснаціональні корпорації (ТНК): сутність та характеристики.
2. Етапи становлення та розвитку ТНК у світі.
3. Галузева структура діяльності ТНК.
4. Рейтинги найбільших ТНК світу.

Основні терміни і поняття

Глобальний бізнес, транснаціональна корпорація (ТНК), багатонаціональна корпорація (БНК), міжнародна корпорація (МНК), глобальна корпорація (ГК), глобальне підприємництво, країна-реципієнт, країна-базування, корпоративний глобалізм.

Завдання для самостійного виконання

 Тестові завдання. Виберіть правильну відповідь.

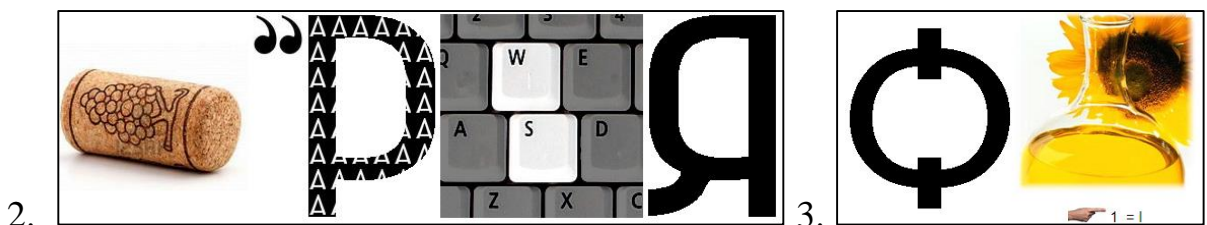
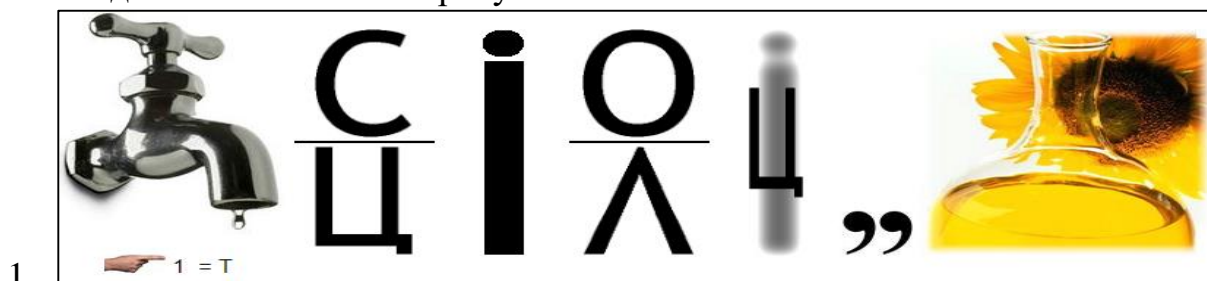
- 1) Для створення підрозділу ТНК вигідним є, якщо у приймаючій країні відбувається:
 - а) зниження курсу національної валюти;
 - б) усі відповіді правильні;
 - в) надання державних гарантій;
 - г) відміна подвійного оподаткування.
- 2) Зростання зайнятості належить до:
 - а) позитивних наслідків функціонування ТНК у приймаючих країнах;
 - б) позитивних наслідків функціонування ТНК у країнах базування;
 - в) негативних наслідків функціонування ТНК у країнах базування;
 - г) негативних наслідків функціонування ТНК у приймаючих країнах.

- 3) Якщо частка капіталу ТНК у зарубіжному підприємстві складає більше 50 %, то це підприємство відносно ТНК називається:
- а) філія;
 - б) холдингова компанія;
 - в) дочірнє підприємство;
 - г) асоційована компанія.
- 4) Для країни базування вплив ТНК полягає у:
- а) зростанні зайнятості;
 - б) зростання обсягів виробництва;
 - в) збільшення податкових надходжень;
 - г) збільшення відсоткової ставки.
- 5) Для приймаючої країни вплив ТНК полягає у:
- а) збільшенні податкових надходжень;
 - б) зменшенні відсоткової ставки;
 - в) усі відповіді правильні;
 - г) зростанні зайнятості.
- 6) Головна проблема для країни базування полягає у:
- а) технологічному лідерстві;
 - б) можливій експропріації активів ТНК;
 - в) використанні позитивного ефекту масштабу;
 - г) маніпулюванні трансфертними цінами.
- 7) Головна проблема для приймаючої країни полягає у:
- а) маніпулюванні трансфертними цінами;
 - б) технологічному лідерстві;
 - в) можливій експропріації активів ТНК;
 - г) збільшенні притоку ресурсів.
- 8) Конкурентні переваги ТНК полягають у:
- а) збільшенні світового обсягу виробництва;
 - б) збільшенні конкуренції;
 - в) збільшенні обсягів внутрішньо-фірмової торгівлі за трансфертними цінами;
 - г) усі відповіді вірні.
- 9) Функціонування ТНК у глобальному масштабі приводить до:
- а) немає правильної відповіді;
 - б) збільшення світового обсягу виробництва;
 - в) стабілізації сукупного обсягу виробництва;
 - г) не впливає на сукупний обсяг виробництва.
- 10) Технологічне лідерство ТНК проявляється в тому, що:
- а) усі відповіді правильні;
 - б) використання технології відбувається в межах закритої внутрішньо-корпораційної структури;
 - в) ТНК є продавцем технологій;
 - г) ТНК є розробником технологій.

☒/☑ Завдання 1. Знайдіть правильні твердження серед перелічених нижче:

1. Внаслідок функціонування ТНК у приймаючій країні зростає експлуатація ресурсів.
2. Вигода від функціонування ТНК у приймаючій країні полягає у зростанні податкових надходжень.
3. Особливістю сучасного етапу розвитку ТНК є те, що технологія розробляється тільки материнською компанією.
4. Використання трансфертних цін дозволяє ТНК підвищити прибутковість.
5. Наслідком функціонування ТНК у країні базування є підвищення зайнятості.
6. Рух капіталу у вигляді ПІІ призводить до зміни величини позичкового відсотка в країнах, що беруть у цьому участь.
7. Функціонування ТНК як основних суб'єктів глобальної економіки призводить до втрати контролю держав над економічними процесами.
8. У результаті руху ПІІ зростає питома вага високотехнологічних виробництв.
9. Чим вище рівень митного оподаткування товарів у приймаючій країні, тим вище приплив ПІІ.
10. Негативним ефектом функціонування ТНК для країни базування є можлива експропріація активів ТНК.

Завдання 2. Розв'яжіть ребуси

Завдання 3. Розподіліть МНК світу за видами їх діяльності. URL: <https://learningapps.org/display?v=ppdprp51t24>

Питання для самостійного поглибленого вивчення теми

1. НДДКР як основа зростання багатонаціональних підприємств.
2. Мобільність робочої сили в багатонаціональних підприємствах.
3. Інвестиційна діяльність багатонаціональних підприємств та економічна сила країни.